

President del Parlament de Catalunya a l'exili (1954-1980)

F. Farreras i Duran ens parla des de

Periodista i polític

Com va ser que fundéssiu la Joventut Nacionalista de Manresa? Quina gent la integrava?
— La Joventut Nacionalista de Manresa la fundaren un bon grup de joves. Jo vau ésser un més entre tots. Els principals impulsors foren Ignasi Armengou Torra i Joan Planes Martí. El primer President fou Antoni Arderiu i Pascual. Hi havia amb mi Joan Selves i Carner, Ramon Martí Farreras, Francesc Senyal Ferrer, etc.

Què ens podeu explicar de la vostra etapa de director d'El Pla de Bages? Com és que en fossiu de director?
— Jo vau començar a escriure a El Pla de Bages, als meus 16 anys, quan el feia el meu pare Domingo Farreras Serrahima. Després, del 1.920 al 1.923, el feia jo, junt amb l'amic Caldes. Ignasi Armengou hi feia els editorials alternant amb mi i Joan Selves que, a l'anar jo al servei militar, quedava de Director. El 1.925 en retornar del servei, em varen fer Director, perquè ja era major d'edat. Els editorials ja els feia només jo i quelcom devien dir (amb tot i la censura) perquè gairebé cada dia La veu de Catalunya, La Publicitat, i El Sol de Madrid en feien un resum.

Vos vau ser processat i posteriorment amnèsiat el març de 1.930 pel vostre article Els herois de quincalla, publicat a El Pla de Bages. Com va anar això?
— El processament per aquest meu article —que no anava signat— fou ordre del Governador, ja que jo al valorar la mort d'un guàrdia urbà de Barcelona per salvar un nen de la vida del f.c. de Sarrà, el comparava amb la gent que tenia medalles de la guerra d'Àfrica, sovint per no res.

En aquella època tinguérem diverses suspensions i multes. El censor, Carles Aguilà, cutli però intel·ligent i més aviat liberal, sovint em deia: Jo ja ho sé el que vols dir, però com que ho dius explícitament, per mi que passi, que no he d'entrar en les intencions. Però en els resums d'El Sol, el Governador trobava en la síntesi, motiu per a actuar i castigar.

Quin va ser el vostre treball al diari El Dia?
— El diari El Dia es formà com una mena de Cooperativa, amb subscriptors normals de quota de 2,00 ptes. al mes i altres de 5,00, aquests amb vot i veu en el comitè de Direcció. Jo vau ésser un dels darrers. A més hi publicava algun article de tant en tant, sense signar. Amb l'Armengou, des d'El Pla de Bages, ja havíem acordat que els articles tenien més valor sense signatura, perquè en una ciutat on ens coneixíem tots, una opinió personal no feia prou pes. Em sembla recordar que el primer Director fou en J.B. Claret, xicot culte, àgil i preparat que ja havia estat amb mi en El Pla de Bages.

Què ens podeu dir de la campanya per l'amnistia de l'any 1.930?
— Que fou intensa i amb mitjans de poble en poble per tota la Comarca. Jo, acompanyat pel Dr. Antoni Esteve Subirana, amb el seu auto, reunia gent a cada poble i creàvem comissions i grups, que més tard foren el suport per les eleccions.

El 28 d'abril de 1.930 es constitueix una comissió per anar a

l'organització de la delegació d'Acció Catalana a Manresa. Què ens podeu dir dels seus integrants?
— La gent que ajudaren a formar Acció Catalana era bona i es mantingué sempre lleial, àdhuc quan l'època franquista.

A finals de març del 1.931 sou elegit secretari de la Unió Catalana Republicana. Quina era la intenció d'aquest grup?
— Quan férem la Unió Catalana Republicana aspiràvem a

que les diferents ideologies, més aviat de matis, no fessin partits i partidets, sinó un grup compacte i sòlid.

I perquè es va formar la Concentració Republicana?
— Com que resultava impossible crear centres d'una disciplina política estricta, optarem per a crear una Concentració Republicana on hi capigués tothom que fos catalanista i republicà, exclouent als lerrouxistes.

La República

Què recordeu de la proclamació de la República i de la Constitució de la Junta de Govern Republicana Provisional de Manresa, de la qual en vau ser secretari?
— L'endemà de les eleccions del 12 d'abril, al saber que Companys i Macià havia proclamat la República, ens reunírem la gent de Manresa i férem un manifest creant la Junta de Govern Republicana de Manresa. Anàrem amb les banderes catalana i republicana cap a l'Ajuntament i el grup inicial es convertí en manifestació per la gent que s'hi ajuntà. Per haver-me destacat en la nova actuació anterior em foren redactar a mi el Manifest i em nomenaren Secretari, mentre es constituïa el nou Ajuntament republicà. Després, en quedar constituït l'Ajuntament, es va nomenar Alcalde a Joan Selves, el qual exigí que jo fos el seu Secretari.

Perquè us va nomenar Secretari a vos? Què ens podríeu dir d'aquesta curta etapa?
— En Joan Selves em nomenà a mi perquè sabia que jo coneixia a tothom. Mentre esperàvem que el Batalló de Reus es decidís, preparàvem un Bándol i quan vingué a l'Ajuntament una representació dels oficials del Batalló, acordàrem fixar-lo a les parets i jo, acompanyat d'un piquet d'una vintena de soldats i un tinent el vaig llegir i fer fixar a les parets d'una dotzena d'indrets de la ciutat.

Aquest va ésser un breu període molt intens, ja que des de l'Alcaldia de Manresa s'havien de resoldre com havien de quedar els nous Ajuntaments de cada poble que venia amb queixes en busca de solució, i tot es va resoldre bé.

Quins fets destacariem com a fonamentals realitzats pel primer Ajuntament de la República?
— El primer Ajuntament republicà actuà amb gran ponderació i seny. Poc a poc canvia les coses heretades de la Dictadura, sense molestar a ningú i consolidant el règim.

Vos vau ser vice-secretari de l'Agrupació de Consumidors de Fluid Elèctric, presidida per Agustí Espinalt i Sanllehi. Perquè creieu que va fracassar la municipalització del servei d'il·luminació a Manresa?
— L'Agrupació va plegar perquè els cacies Gallifa i Cia. ven-gueren les seves accions.

A finals de maig del 1.931 vau ser elegit membre de la Diputació de la Generalitat de Catalunya. Ens podríeu explicar la tasca allí desenvolupada per vos?
— Vau ésser actiu com un membre més en la preparació de material

per a la Comissió que després redactà el projecte d'Estatut de Nària.

Com és que en aquesta elecció l'únic rival fos en Josep Defís, de la Federació Social Republicana, que només obtingué un vot?
— Alguns dels vells (relativa vellesa) catalanistes republicans em votaren massivament per ésser jo el candidat oficial de la Concentració Republicana. Adhuc l'Ajuntament de Moià —on guanyaren les dretes— perquè el senyor Vinyes els digué que jo, noi de casa bona, era més aviat conservador i assenyat.

Quan i perquè vau passar d'Acció Catalana a Esquerra Republicana de Catalunya?
— Després de l'elecció de Diputats per a la Diputació General de Catalunya, en la primera reunió general que es celebrà a la Concentració Republicana, hi hagué un allau de gent proposant que el diputat de Manresa, que era jo, es posés a les ordres del Sr. Macià. Per això calia modificar la seva posició d'independent i que la Concentració es procla-

El 10 d'abril d'enguany quedava constituït el nou Parlament de Catalunya i iniciava una singladura —malgrat les seves minces facultats— plena d'il·lusió i esperança. A la vegada es donava per cosa una llarga i difícil etapa d'exili de la nostra Institució, la presidència de la qual i per mes de 25 anys l'havia ostentada un manresà.

Efectivament, Francesc Farreras i Duran havia estat elegit President del nostre Parlament a l'exili el 5 d'agost de 1954. Aquest nomenament li venia a presentar la culminació d'una inten-

sa i profícuosa política Manresa i de Catalunya.

Actualment Farreras com a simple ciutadà i ves Institucions continuen havaca (Mèxic), mobilitat i del seu país, pe- los ni un instant. Bona la corcitatitat i prestesa contes at a un llarg. Regió 7 li havia trames aspectes de la seva vid —dividit en dues parts plena satisfacció als ne

Macià i la Conselleria d'

Quina va ser la vostra relació i col·laboració amb el President Francesc Macià?
— Amb el President Macià hi vau ésser col·laborar estretament des del primer dia, ja que em cridà per a organitzar la Conselleria d'Agricultura, de la que ell volia ésser titular, a base de que jo ocupés la Secretaria, encarregat del despatx. Sembla que els Srs. Matons, Rosell i Vilar, Raventós, Carner (que foren professors meus) i altres li donaren el meu nom per considerar-me preparat i capaç. Vau ésser col·laborar amb ell fins que morí. Què n'opineu de la seva personalitat?
— Opino que el Sr. Macià fou una gran persona, més polític del que la gent pensava, que tocava de peus a terra bo i essent un idealista cabdal que sabé irasiejar totes les capelletes i obtenir el suport de tothom, amb gran prestigi i molta traça. Tingué sempre el poble al seu costat, un poble que l'admirava i l'estimava.

Expliqueu-nos la feina que realitzàreu en la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat.
— La meua labor fou intensa. Vau ésser aconseguir que es Jrs el Consell Superior d'Agricultura,

Quina va ser la vostra dedicació al partit?
— La meua actuació a l'ERC va ésser de to moderat, però com que em nomenaren President de la Comissió de Pressupostos del Parlament i també de la de Finances, a part de la Permanent, la meua feina fou la d'adaptar el vell pressupost de la Mancomunitat, que jo coneixia bé.

Després, com a Secretari d'Agricultura, encarregat del despatx, la meua actuació a l'ERC fou més espaiada. A l'octubre de 1.931 vau ésser president del Comitè Comarcal de l'Esquerra a la comarca del Bages. Quina finalitat i importància numèrica tenia aquest comitè?
— La finalitat era la d'adaptar les comissions de cada poble a la nova disciplina i ideari. S'hi sumà gairebé tothom, ja sigui per anar a la cargada o per sentie-ho així cadascú.

14 de Novembre de 1926. Festa inicial de les Noces d'Argent de l'Orfeó Manresà. Entrada de la Presidència de la Comitiva dels Orfeons Manresà i Català a la Basílica de la Seu. A davant, i de dreta a esquerra: Francesc Farreras i Duran; Ramon Torra i Pujol, President de l'Orfeó Manresà; Mestre Lluís Millet, de l'Orfeó Català i Mestre Miquel Blanch, de l'Orfeó Manresà.

le Mèxic (1)

sa política al servei de Catalunya.

at Farreras i Duran, ara ja ciutadà que acata les normes continua vivint a Cuernavaca, molt lluny de la seva terra natal, però sense oblidar-la. Bona prova d'això és la prestesa amb que ens ha un llarg qüestionari que via trames sobre diferents aspectes de la seva vida política i que d'unes parts — oferim amb el nostre lector.

leria d'Agricultura

amb figures de tots els partits, gent destacada i de bona fe que ja havia actuat amb la Mancomunitat.

La Comissió del Montseny la vàrem convertir en la Comissió per a tot Catalunya, aprofitant els tècnics i el Pressupost.

En el llibre 'La Conselleria d'Agricultura' de la Generalitat hi trobareu detalls de tota l'obra realitzada.

Quan Macià va deixar la presidència d'Agricultura, jo vaig seguir a la Conselleria amb Selves, Mias, Xirau i Ventosa i Roig.

Jo vàreg agredir sempre i cada dia al meu despatx d'Agricultura, llevat només dels dos últims mesos, que havia d'estar al Parlament preparant el nou pressupost, però controlava tot el que es feia a la Conselleria i tot estava endegat i ruïllava.

Perquè es va crear el Servei de Boscos, Caca i Pesca Fluvial? Quina tasca hi fèieu?

— L'organització de la Conselleria d'Agricultura es creà en base al Servei Forestal del Montseny. Jo hi vàreg estar fins a la mort del Sr. Macià i el càrrec de Secretari del Servei de Boscos, es creà amb el Govern Lluhi, essent Conseller en Selves, a proposta del Sr. Macià, per tal que jo fos a la Conselleria amb el Conseller que fos, per dur a terme el programa que al principi havíem elaborat amb el Sr. Macià. Per això tots els Consellers que ja he citat em respectaren el càrrec.

La meua tasca fou que el pla íntim del Sr. Macià no s'esironqués.

Què ens podrieu dir de l'important prèstec que el 1932 vau aconseguir per la Unió de Col·lectors d'Avellanades del Camp de Tarragona?

— La baixa del preu de l'avellana provocada en el mercat anglès, amb l'ajuda d'alguns negocianis catalans, motivà que el Sr. Mestres, que havia estat diputat de la Mancomunitat, acudís al meu despatx amb un pla de defensa. Organitzàrem un servei de préstec, gràcies al Crèdit que ens concedí Moragues i Barret de la Caixa de Pensions de la que era President el meu parent Lluís Serrahima. Tot seguit pujà la cotització de l'avellana i els col·lectors pogueren vendre al preu normal.

Perquè vau dimitir del càrrec quan fou elegit president en Lluís Companys?

— D'acord amb el nou President Lluís Companys vàreg dimitir perquè no em sentia amb ganes d'assimilar les idees de Comorera, el qual a més posava tot el valor de l'Agricultura a segon pla. Vos donàreu conferències sobre l'afar dels rabassaires. Quina

opinió us mereixia el problema de la terra a Catalunya i quines connexions hi trobeu amb el 6 d'octubre?

— Les meves conferències eren més aviat de compromís i per a divulgar l'abast de la Llei que el Parlament elaborava. Opinava i opino que el problema de la terra havia de sofrir una transformació bàsica si volíem que els pagesos no abandonessin el camp, com ho vàreg demostrar en les meves finques millorant als pàrcers i facilitant l'adquisició de parcel·les.

El 6 d'octubre fou un cas polític, no de rabassaires, encara que aquests s'hi sumessin també. Com és que el 1932 us presentessin diputat per ERC a Tarragona? És que hi teníeu alguns lligams?

— D. Jaume Carner fou pràcticament qui em portà a El Vendrell, recollint les peticions del sindicat agrícola, que per la meua actuació a Tarragona en el problema de l'aveïllana, el de les garrofes, el de l'oli i altres, els semblava que podia arrossegar vots. A més el Sr. Carner, que no volia sumar dos càrrecs de diputat (a Madrid i a Catalunya), em presentà dient que podien confiar amb mi que jo era un noi capaç i de confiança.

La guerra civil

Quina fou la vostra situació i actuació durant la guerra civil?

— Al començar la guerra, amb el company Manuel Gales, portàrem el Regiment de Tarragona, manat pel Coronel Martínez Penhalver, i la Companyia de la Guàrdia Civil, manada pel tinent Ferrer, cap Aragó per Calaceite i Alcañiz. Jo hi vàreg dur també tots els avions de l'Aero Club de Catalunya, del que n'era membre. Amb poc focuèix a Calaceite, arribàrem a Alcañiz just per seure a la taula del Casino on hi havia el sopar dels oficials franquistes que fugiren i s'opar nosaltres. No poguérem prendre Belchire perquè a les 12 del migdia els voluntaris encengueren uns centenars de focs per a fer-se el dinar. Ja fèrem prou mantenint l'ordre i evitant afusellaments i robatoris.

Quan a Barcelona envjàren la Columna Macià-Companys, vàreg tornar a la capital, on el President em nomenà Cap de la Caixa d'Estalvis, que es convertí pràcticament en Banc de la Generalitat, per a controlar les despeses de les Conselleries.

Què va representar per a vos l'ensorrada de la República i la pèrdua de la guerra?

— Una gran pena, amb tot i que ja era cosa prevista. Vàreg aguantar fins a l'últim dia, passant la frontera quan ho féu el Govern.

Com definiríeu resumidament i amb la perspectiva d'avui el que va ser la República?

— La República fou la suma de la millor gent de tot Espanya. Va ésser un model en tots els aspectes.

Text: JORDI SARDANS I FARRAS I JOAQUIM ALOY I BOSCH
Fotos: ARXIU FARRERAS I DURAN

El personatge

Francesc Farreras i Duran nasqué a Manresa el 20 de març de l'any 1900, exactament al carrer de Sant Miquel n.º 7, — lloc on actualment hi ha una placa recordatòria que fou instal·lada el 22-4-78 pel PSAN i les JERC—. La seva família procedia de la coneguda casa pairal Les Farreres, de Saelles.

El seu sentiment nacionalista es desvetllà de molt jove i així als 16 anys el trobem ja com un dels fundadors de la Joventut Nacionalista de Manresa. No tardaria gaire temps a afiliar-se a Acció Catalana. També aviat i paral·lelament a la seva vessant política hi trobem la periodística, amb col·laboracions a diferents publicacions manresanes com són *Jovenut Ciutat*, *Cenacle*, *L'Om*, *Política* i molt especialment al diari *El Pla de Bages* del qual alguns anys després en serà director.

Els seus escrits són tan vibrants i replets de nacionalisme que molt sovint li comporten forts problemes amb la censura. Fins i tot, per estalviar-se probables sancions s'exilia a Perpinyà. Al morir la seva única germana torna i poc després s'incorpora a files. El destinen a Madrid, a les Forces de l'Aire, i després al Marroc. Un cop llicenciat resta a Madrid on col·labora en *El Liberal* i *El Heraldo de Madrid*, diaris que eren propietat d'una empresa formada per Busquets i Amadeu Hurtado.

Un cop retornat a Manresa, i en plena dictadura de Primo de Rivera, participa en la fundació d'*El Dia*, diari de clara significació republicana i d'esquerra. Col·labora també amb diverses entitats culturals manresanes i s'interessa molt per la història de Manresa.

Caiguda la dictadura duu a terme una activitat política realment extraordinària, recorrent tots els pobles de la comarca, vivint el sentiment catalanista i republicà, donant-hi conferències, formant comitès republicans i promovent la creació d'un organisme que agrupés totes les tendències republicanes i catalanistes.

A les eleccions municipals del 12 d'abril del 1931, la *Concentració Republicana* obté un gran triomf a Manresa i Farreras i Duran redacta el manifest que invitaria als manresans a sumar-se a la proclamació de la República. Ell queda llavors com a secretari de l'alcalde de Manresa, Joan Selves i Carner, però per poques setmanes, ja que el 24-5-31 és elegit diputat del partit de Manresa en les eleccions a la Diputació Provisional de Catalunya — o Assemblea Provisional de la Generalitat —, que era l'encarregada de redactar l'Estatut del 1931, que després seria aprovat àmpliament pel poble català.

El llibre *La Conselleria d'Agricultura de la Generalitat* (Ed. Pòrtic), escrit per Antoni Farreras, ens dona moltes dades del nostre personatge i ens explica que en una conversa sostinguda entre el President Macià i l'alcalde Selves, aquest li pregà que rebés a Farreras i Duran, el qual tenia molt interès en exposar al President diverses iniciatives sobre l'exploració dels boscos. Farreras ja en el seu exili a França havia iniciat estudis de selvicultura a l'Escola Superior Agrícola de

Farreras i Duran en l'actualitat.

Grignon i després s'havia encarregat de la direcció i administració d'una explotació forestal al Berguedà; així l'havia dut a ocupar la secretaria executiva de l'Asociació Forestal de la Indústria Maderera de Espanya.

L'entrevista amb Macià es portà a terme i Farreras féu saber al President tots els seus coneixements i idees que tenia sobre el tema forestal i campestre. El resultat no podia ser més positiu: el President Macià el nomenaria Secretari de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Boscos de la Generalitat, que presidiria el mateix Macià i que constituïa el 9 de Novembre del 1931. Després seria nomenat Secretari encarregat del Servei de Boscos, Caca i Pesca Fluvial.

La tasca desenvolupada per Farreras en la Conselleria fou enorme i tenint sempre com a punts més importants en el seu programa la necessitat de la transformació de la problemàtica de la terra, la conservació i repoblació dels boscos, l'agencament i ordenació dels parcs naturals, etc.

Al morir, Macià, Farreras dimití el seu càrrec i es dedicà plenament a la seva tasca de diputat del Parlament de Catalunya. Havia estat elegit pel districte d'El Vendrell el novembre de 1932 i era president de la Comissió de pressupostos i de la de Finances.

La guerra s'emportà a milers d'homes cap a l'exili. Farreras i Duran en fou un més. Primerament anà a Montpel·lier i després a Mèxic, on comprà

una farmàcia i posteriorment un laboratori i una fàbrica d'agulles hipodèrmiques.

A Mèxic ha portat a terme durant tots aquests anys activitats de tots tipus. En les seves dedicacions industrials ha estat per dos biennis (saltats ja que a Mèxic no hi ha reelecció) President de la Càmera Nacional de la Indústria Metalúrgica i també membre del Consell de la Càmera Nacional de Laboratoris de la Indústria Farmacèutica.

En l'aspecte cultural cal destacar la fundació de les *Monografies Bages* d'història, així com el seu gran interès pels llibres, que l'ha portat a ser durant molt temps Bibliotecari de l'Orfeó Català, així com també membre del Consell de Bibliòfilos Mexicanos.

El 5 d'agost de 1954 fou elegit President del Parlament de Catalunya a l'exili, al renunciar-hi Ventura Gassol, des de llavors ha mantingut dignament les nostres Institucions fins que enguany, poc abans de proclamar-se el nou Parlament, presentà la seva dimissió. La malaltia de la seva dona li impedí de tornar a Catalunya i estar present a l'acte de transferència dels poders al nou Parlament, tal com era el seu desig i com l'hi havia proposat l'Ajuntament de Manresa i diversos polítics catalans.

Intentre, a Cuernavaca (Mèxic) continua treballant amb l'esperit ben jove, tot i els seus 80 anys, espera poder tornar algun dia a la ciutat que el va veure néixer i que no l'hauria d'oblidar.

Les vicissituds de 40 anys d'exili, la seva elecció com a President del Parlament de Catalunya

F. Farreras i Duran ens parla des de

Publiquem avui la segona i última part del qüestionari que vàrem enviar al manresà Francesc Farreras i Duran, a la seva residència de Cuernavaca (Mèxic) i que tan gentilment ens contestà. En aquesta ocasió el nostre

personatge ens explica les vicissituds de 40 anys d'exili, els detalls de la seva elecció com a President del Parlament i ens exposa finalment diverses opinions sobre la crítica situació de la Catalunya actual.

Vista del President al casal de l'Orfeó Català a Mèxic. D'esquerra a dreta: Farreras i Duran, Antoni M. Sbert, el President de l'Orfeó, Sr. Rovira i Tarradellas.

- "Recordo Manresa a tothora i sovint"
- "L'estructura franquista encara persisteix"
- "54 articles de l'estatut deixen la solució a Madrid"
- "Un consell? Posar Catalunya per sobre de tot i deixar de banda els personalismes"

Catalunya i Manresa, des de

R7- Seguiu des de Mèxic el desenvolupament de la vida política catalana?

— Segueixo al dia la vida política de Catalunya, rebent per aeri l'AVUI i altres diaris i revistes, a part de la correspondència amb gent de confiança.

R7- Us escriuen polítics catalans o personalitats del nostre país?

— Rebo cartes dels amics (cada dia són menys) i dels polítics i de gent de lletres que em tenen assabentat al dia de com marxen les coses i àdhuc m'informen del potins.

R7- Com veieu el procés polític esdevingut al nostre país des de la mort de Franco fins ara?

— Penso que hi ha massa partits i partidets i que l'estructura franquista encara persisteix, de tal manera que em sembla que cal una neteja que no crec que es faci encara.

R7- Quina valoració global feu de l'actual Estatut d'Autonomia?

— L'actual Estatut em sembla pobre i baix de sostre per causa de la Constitució. Penseu que hi ha 54 articles que deixen la solució a Madrid. S'hauran de fer molts sacrificis i la nova gent haurà de posar el seu catalanisme per sobre dels interessos de partit.

R7- Què n'opineu de l'actual President de la Generalitat, Jordi Pujol?

— Jordi Pujol va venir a Cuen-

Mèxic, 1959. D'esquerra a dreta: El President Aguirre i la seva esposa i Farreras i Duran. Es troben a l'estança a Mèxic del President Aguirre, que me

— n'acava a visitar-me; parlàrem llargament i vàreg comprendre que era un home de vàlua. Patriota, ben orientat i amb ganes de fer les coses bé, si sortia elegit. Quedàrem bons amics i li desitjo el millor encert per a ell mateix i per Catalunya.

R7- I d'en Josep Tarradellas?

— Tarradellas és un home de gran vàlua i tenaç, com ho demostrà els anys que sabé mantenir la Presidència a l'exili, bo i mantenint les Institucions, amb l'ajuda del Parlament, ple de fe en el triomf.

R7- Davant la difícilíssima si-

L'exili

R7- Com varen ser els primers anys d'exili?

— A l'exili vàreg estar a Montpeller on hi havia el Centre pro Intel·lectuals Catalans creat pel magnífic Sr. Amadós, sota els auspicis de la Universitat. També vàreg estar a Bordeus, on el meu cósí Serrahima, els germans Tries i en Roca Caball (pare de Roca Junyent) i altres feien funcionar un Comitè pro bascos i hi afegiren: et les infants de la Catalogne, sota el Patronat de l'Arquebisbe. Jo buscava un port per anar a Mèxic, des d'on em cridaven els meus parents mexicans.

R7- I quines activitats heu dut a terme durant tots aquests anys?

— A Mèxic hi havien els cosins del meu pare que havien emigrat quan la guerra de Cuba. Estaven ben situats i m'ajudaren fins a comprar-me la Farmàcia de Los Angeles, que duïen amb l'amic Pere Ferrer Batlle, diputat i farmacèutic. D'això vivia. A l'acabar la guerra la venguérem per estar a punt per a retornar a Barcelona, però Churchill mantingué Franco i adéu il·lusions de retorn. Llavors posàrem un Laboratori de Sueros i altres patents i més tard amb els suïssos, que ens venien les agulles hipodèrmiques, posàrem una fàbrica d'agulles. Els socis Ferrer i el suís Guisan (fill del que fou generalíssim de Suïssa) també moriren. Jo vàreg liquidar-ho tot i em vàreg retirar a Cuernavaca.

R7- I perquè vau triar Cuernavaca per a viure-hi?

— Perquè te jama d'esser la ciutat de la eterna primavera i és a prop del D.F. (la capital de Mèxic).

R7- I hi viuen molts catalans aquí?

— A Cuernavaca vivim una dotzena de famílies catalanes que ens freqüentem, però els caps de setmana venen molts catalans del D.F. que tenen casa aquí.

R7- Continueu militant a l'Esquerra Republicana de Catalunya, oi?

— Sí, hi segueixo militant. A Mèxic l'ERC forma un grup de diverses dotzenes de persones, que actuen i cotitzen a Barcelona.

R7- Coneixem el vostre gran interès per la història de Manresa i de Catalunya. Això ens fa suposar que deveu tenir una bona biblioteca i un bon arxiu històric; és veritat?

— Dissortadament quan entraren els bàrbars robaren i destruïren la meua Biblioteca, plena de capses amb documents classificats pel meu pare, sobre 1714 i abans. Hi havia la Biblioteca heretada del Mestre Santamaria i de l'Advocat Cantarell i altres. També llibres antics i moderns i papers d'actualitat i valuosos autògrafs, del Pare Algué, Torres i Bages, Maragall, Mossèn Cinto, etc... No he pogut salvar-les, per bé que he refet una nova Biblioteca de més de 5.000 volums amb quasi tot el que s'ha publicat en català del bell nou, amb centenars de llibres autografiats pels autors.

Hi tinc p.e. LES CORTS CATALANES in folio, de 1061 al 1500.

R7- I a què us dediqueu actualment?

— La meua feina és ordenar la Biblioteca i mantenir quasi al dia la correspondència i llegir moltes coses que em falten saber encara, repassar els clàssics (tinc la Bernat Metge, la Barcino i molt castellà i francès). Em trobo p.e. les Corts de Manresa el 1358, presidides pel Rei, en la desapareguda Església de Sant Miquel, on ja hi havia un Farreras de diputat de la ciutat. I també, el miracle del Canonge Mulet, amb dos Farreras que en donen fe segons la Crònica de Canyelles, etc. etc.

Presidència dels Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats a Mèxic el 1957. D'esquerra a dreta: Sr. Baqués — President de l'Orfeó —, Farreras i Duran, Sbert, J.A. Ceniceros — Ministre d'Instrucció de Mèxic —, Martínez Fiduchi — Embaixador de la República Espanyola —, Nicolau d'Oliver i Dr. August Pi i Sunyer.

Mèxic, juliol de 1963. D'esquerra Giner de los Rios, exdiputat, i pública Espanyola; Miguel Alem. Espanyola. i Mar

lunya i opinions sobre el moment actual

de Mèxic (i 2)

F. Ferreras i Duran el 1954, a l'èsser Regió President del Parlament de Catalunya.

mena de personalismes.
R7- A nivell local us deu ser molt difícil seguir l'evolució política ciutadana, però vos que teniu una gran experiència d'home polític, quins consells donarieu als actuals governants de Manresa?

— Poc sé de la política manresana i de l'Ajuntament. Espero i desitjo que actuin bé i amb patriotisme i tinguin èxit. Donar consells no demanat és mala feina. Però, així i tot, els hi diria que pensin amb la vella història de Manresa i que la facin exemple per a les altres ciutats de Catalunya.

R7- Quina va ser la vostra reacció al assabentar-vos que l'Ajuntament de Manresa, a proposta d'Ignasi Perramon, havia demanat el vostre retorn per a la constitució del nou Parlament?

— Va ésser un plaer veure que l'Alcalde de Manresa i l'Ajuntament recordaven aquest manresa, encara que jo no pogués anar a Barcelona per l'estat de salut de la meua esposa. Jordi Pujol també m'ho proposà. Em volem dir de quina família Perramon és aquest Ignasi? Jo recordo tres o quatre famílies del mateix cognom, quasi totes del barri de les Escodines i de Santa Clara.

R7- Penseu tornar algun dia a casa?

— Ja hauria retornat a Manresa, a la que recordo a tothora i sovint, si no fos per la malaltia de la meua dona que ha d'anar en cadira de rodes i sofreix molt d'una malaltia irreversible.

R7- Per acabar, voldríeu afegir alguna cosa més?

— Només aclarir que referent a la plaça que varen posar JERC i PSAN al carrer de Sant Miquel n.º 7 i que diu: AQUI VA VIURE FRANCESC FARRERAS I DURAN, PRESIDENT DEL PARLAMENT DE CATALUNYA A L'EXILI DES DE 1954, resulta que si hi vaig viure fou perquè en aquella mateixa casa hi vaig nèixer.

Finalment dir-vos que em plau que des de Manresa que tant enyoro, els joves us recorden de mi, que sóc vell d'anys però no d'esperit. Volgueu comptar-me com un amic, amb una abraçada cordial.

es de Mèxic

President Aguirre, d'Euskadi, Nicolau Sureda, ex-diputad, Pte. de l'Orden de Liberación i representant del President de la República Alemán, ex-president de Mèxic; Jimenez de Asúa, President de la República anyola i Manuel Tello, Ministre de Relacions Exteriors de Mèxic.

tuació que ens ha deixat el franquisme en tots els aspectes, creieu que ens en sortirem de tot plegat?

— L'herència del franquisme pesa molt i crec que els homes d'ara se'n podran sortir si posen el catalanisme per sobre dels partits, si posen Catalunya per sobre de tot, i deixen de banda tota

Fotos: ARXIU FARRERAS I DURAN

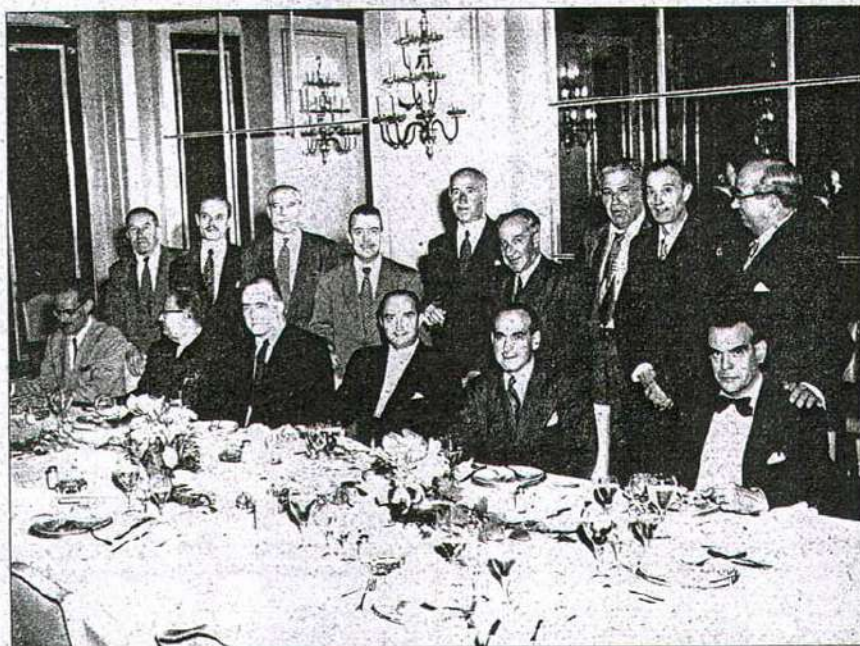
Entrevista realitzada per:

JORDI SARDANS I FARRÀS I JOAQUIM ALOY I BOSCH

3. D'esquerra a dreta: Ferreras i Duran, President del Parlament de Catalunya; B. ex-diputad, Pte. de l'Orden de Liberación i representant del President de la República Alemán, ex-president de Mèxic; Jimenez de Asúa, President de la República anyola i Manuel Tello, Ministre de Relacions Exteriors de Mèxic.

El Parlament de Catalunya

* Foto feta el 1954 — dies abans de les eleccions del President de la Generalitat i el del Parlament — que ja resultà històrica. Hi ha, de dreta a esquerra, assegats: els Srs. Antoni M.º Sbert, Manuel Gales, Josep Tarradellas, Joan Casanellas, Francesc Senyal — diputat a Madrid per Manresa — i Ferreras i Duran; Drets: Josep Folch, Martí Raurer, Pere Ferrer, Antoni Dot, Duran d'Occh — Procurador General de Catalunya —, diputat Armendares, diputat Riera, diputat Canturri i el cap de Cerimonial Dalmau Costa.

Només hi ha 4 super vots: Folch, Casanellas, Tarradellas i Ferreras.

R7- Ens podríeu explicar amb detall el desenvolupament de la sessió en la que foreu elegit President del Parlament de Catalunya?

— D'acord amb els decrets del Sr. President Irla, el 5 d'agost de 1954, sota la presidència del Sr. Riu, Ponsetti, diputat de més edat, assistit pels Secretaris Srs. Dot, Folch i Gerard, es procedí a la votació del nou President de la Generalitat, del Parlament i de la Diputació Permanent.

Hi assistiren 9 diputats i es rebieren 17 vots per correu. Com que el diputat Ventura Gassol ja havia reiteradament escrit que ell no era candidat i que no acceptaria el càrrec en cas de resultar elegit, si per manca de temps no es podia modificar la candidatura, s'acordà que el que resultés amb més vots per a Vice-President primer, seria el nou President. El resultat fou:

President de la Generalitat	
Josep Tarradellas i Joan	24 vots
Mestre Pau Casals	1"
Manuel Serra i Moret	1"
En blanc	1"
President del Parlament	
Ventura Gasol	24 vots
Carles Pi i Sunyer	1"
En blanc	2"
Vice-President primer	
Francesc Ferreras i Duran	25 vots

Més tard, per causa del correu, es rebieren 9 vots més que — com que no venien en plica tancada — el Secretari primer Sr. Dot feu constar en acte, i tots ells eren d'acord amb la candidatura. Hi havia el de Duran i Ventosa entre altres, així com el del Secretari 4 també de la Lliga. De l'arxiu del Sr. Dot guardo els originals.

El dia 7 d'agost (sempre en el local habilitat com a territori català pel Decret del Govern de la República) es celebrà l'acte solemne amb el representant del Cap de Govern, Sr. Giner de los Rios; el del Govern Basc, Sr. L.L. d'Irrisari i del President de la República, Diego Martínez Barrios. Acudiren tots els diputats espanyols, els magistrats, els militars, entre ells el general Miaja, diplomàtics i el representant del Govern de Mèxic i més de dos-cents exiliats presents a Mèxic.

Jo vàreg presidir l'acte i vàreg fer el discurs que calia. El resultat doncs era:

President de la Generalitat: Josep Tarradellas i Joan
 President del Parlament: Francesc Ferreras i Duran
 R7- Coneixeu els motius de renúncia de Ventura Gassol?
 — Ventura Gassol ja havia declinat des de molts dies abans la possible elecció. Motius? En els autògrafs que guardo no els

diu, però em dona moltes altres raons i després ja m'escriví tractant-me de President.

R7- Quina ha estat la tasca que com a President del Parlament vau haver de fer durant tants anys?

— Consistia en fer almenys una acta una vegada a l'any, ajudat pels Secretaris Dot, Folch i Gerard, i sobretot anar campanyant la gent impacient i enredadora que posava obstacles a Tarradellas. Així evitàvem que quedés públicament discutida la feina d'una i altra Presidència per tal de seguir mantenint vives les Institucions.

R7- Se sent honorat per haver ostentat aquest càrrec?

— Més que honorat, el càrrec el mantenien perquè les Institucions Catalanes de 1932 es vègessin vives i el President Tarradellas tingués tota l'autoritat i no fos discutit, bo i esperant l'hora del restabliment, que ja arribà encara que de manera més minca del que volíem i calia.

R7- Com vau rebre la notícia de la constitució del nou Parlament l'abril d'aquest any?

— Vàreg acceptar amb alegria el nou Parlament encara que no fos prou bo, i així ho vàreg escriure abans de les eleccions, acceptant els nous Presidents que resultessin. Val més poc que res.